

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

2008/2244(INI)

18.9.2008

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl EPS viešųjų finansų 2007–2008 m.
(2008/2244(INI))

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

Pranešėja: Donata Gottardi

PR_INI

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS.....	8

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl EPS viešųjų finansų 2007–2008 m. (2008/2244(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos 2008 m. birželio 24 d. komunikatą dėl EPS viešųjų finansų 2008 m. – viešųjų finansų kokybės vaidmuo ES valdymo sistemoje (COM(2008)0387),
- atsižvelgdamas į Komisijos 2007 m. birželio 13 d. komunikatą dėl EPS viešųjų finansų 2007 m. – prevencinės SAP funkcijos efektyvumo užtikrinimas (COM(2007)0316),
- atsižvelgdamas į Komisijos 2008 m. gegužės 7 d. komunikatą „EPS@10“: Ekonominės ir pinigų sąjungos laimėjimai ir uždaviniai po 10 metų nuo jos sukūrimo (COM(2008)0238),
- atsižvelgdamas į savo 2007 m. balandžio 26 d. rezoliuciją dėl EPS viešųjų finansų 2006 m.¹,
- atsižvelgdamas į savo 2005 m. vasario 22 d. rezoliuciją dėl EPS viešųjų finansų 2004 m.²,
- atsižvelgdamas į savo 2007 m. liepos 12 d. rezoliuciją dėl 2007 m. metinio pranešimo apie euro zoną³,
- atsižvelgdamas į savo 2006 m. lapkričio 14 d. rezoliuciją dėl 2006 m. metinio pranešimo apie euro zoną⁴,
- atsižvelgdamas į savo 2008 m. vasario 20 d. rezoliuciją dėl 2008 m. pavasarį vykusiam Europos Vadovų Tarybos susitikimui perduodamos nuomonės apie Lisabonos strategiją⁵,
- atsižvelgdamas į savo 2007 m. lapkričio 15 d. rezoliuciją dėl Europos intereso sėkmingai išspręsti globalizacijos uždavinius⁶,
- atsižvelgdamas į savo 2007 m. vasario 15 d. rezoliuciją dėl Europos ekonomikos situacijos: 2007 m. parengiamasis pranešimas dėl bendrųjų ekonomikos politikos gairių⁷,
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą dėl mokesčių ir muitų politikos įnašo į Lisabonos strategiją (COM(2005)0532) ir 2007 m. spalio 24 d. Parlamento rezoliuciją⁸,
- atsižvelgdamas į savo 2003 m. liepos 3 d. rezoliuciją dėl lyčių lygybės aspektų įvertinimo

¹ OL C 74E, 2008 3 20, p. 780.

² OL C 304E, 2005 12 1, p. 132.

³ OL C 175E, 2008 7 10, p. 569.

⁴ OL C 314E, 2006 12 31, p. 125.

⁵ Priimti tekstai, P6_TA(2008)0057.

⁶ Priimti tekstai, P6_TA(2007)0533.

⁷ OL C 287E, 2007 11 29, p. 535.

⁸ Priimti tekstai, P6_TA(2007)0470.

sudarant biudžetus¹,

- atsižvelgdamas į 1997 m. gruodžio 13 d. Europos Vadovų Tarybos rezoliuciją dėl ekonominės politikos koordinavimo trečiuoju EPS etapu ir dėl EB sutarties 109 ir 109b straipsnių,
- atsižvelgdamas į Tarybos (ekonomikos ir finansų reikalai) 2008 m. gegužės 14 d. išvadas dėl socialinių išlaidų efektyvumo ir veiksmingumo užtikrinimo ateityje ir valstybės finansų kokybės analizės gairių projektą,
- atsižvelgdamas į Tarybos (ekonomikos ir finansų reikalai) 2007 m. spalio 9 d. išvadas dėl viešųjų finansų kokybės: viešojo administravimo modernizavimas,
- atsižvelgdamas į Tarybos (ekonomikos ir finansų reikalai) 2006 m. spalio 10 d. išvadas dėl viešųjų finansų kokybės,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A6-0000/2008),

Viešųjų finansų tvarumas ir prevencinės Stabilumo ir augimo pakto prevencinės funkcijos efektyvumas

1. viešųjų finansų tvarumą laiko išankstine sąlyga ir prioritetu siekiant užtikrinti ne tik kiekvienos valstybės narės stabilumą ir augimą, formuoti makroekonominio užimtumo struktūrą, socialinę ir aplinkos politiką, bet ir Europos ateities socialinį modelį, būdingą Europos Sąjungos raidai;
2. pažymi, kad Europos Sąjungoje deficitas ir valstybės skolos daro vis didesnę neigiamą poveikį augimui; ragina valstybes nars dėti daugiau pastangų konsoliduojant savo biudžetus ir sumažinti valstybės skolą, kadangi tai išankstinė sveikos, konkurencingos ir tvarios Europos ekonomikos sąlyga; taip pat pažymi, kad nevykusios priemonės, kurias naudojant siekiama sumažinti deficitą ir valstybės skolą, kaip antai chaotiškas valstybės investicijų mažinimas, turi priešingą poveikį ilgalaikės augimo perspektyvos aspektu;
3. pažymi, kad persvarstytas Stabilumo ir augimo paktas deramai veikia; mano, kad koreguojanti funkcija ankstesniais metais buvo deramai pritaikyta ir pabrėžia, kad prevencinė funkcija yra labai svarbi kaip pagrindinė valstybių narių finansų politikos tvarumo ir konvergencijos priemonė, ypač euro zonoje;
4. pabrėžia vidutinės trukmės tikslų (VTT) – konkrečių ekonominių, fiskalinių, biudžeto ir pajamų politikos tikslų, kurie turėtų būti pasiekti vykstant dialogui makroekonomikos tema, kuris būtų pritaikytas prie kiekvienos valstybės narės konkrečios padėties ir numatytas keletui metų į priekį – svarbą; ragina valstybes nars sustiprinti vidutinės trukmės tikslų patikimumą ir teisėtumą nacionaliniu lygmeniu, aktyviau įtraukiant vyriausybių skyrius, nacionalinius parlamentus ir socialinius partnerius (nacionalinė atsakomybė), ir vietiniu lygmeniu (regionų viešieji finansai), sudarant regioninius SAP ir

---

¹ OL C174E, 2004 3 24, p. 746.

nustatant regioninius VTT, atsižvelgiant į regionų viešųjų finansų ir investicijų poveikį valstybės viešiesiems finansams ir įvairių šalių ekonominio augimo perspektyvas;

Viešieji finansai – pagrindinė platesnio ir suprantamesnio ekonominio požiūrio ypatybė

5. pažymi, kad pagrindinis su konsoliduotais viešaisiais finansais susijęs tikslas turėtų būti apibrėžtas remiantis naujojo Stabilumo pakto įsipareigojimais ir Lisabonos strategijos uždaviniais, augimo ir konkurencingumo perspektyvomis, kurioms įgyvendinti reikia struktūrinės reformos, ir viešųjų išlaidų ir apmokestinimo sistemomis, kuriomis būtų remiamos investicijos (į žmogiškąjį kapitalą, mokslinius tyrimus ir naujoves, švietimą bei mokymą, įskaitant aukštąjį mokslą, sveikatos apsaugą, infrastruktūrą, aplinką, saugumą ir teisingumą), reikalingos augimui ir užimtumui skatinti;
6. pabrėžia, kad pagal su viešaisiais finansais susijusius tikslus, numatytus remiantis naujosios Lisabonos strategijos jungtinėmis gairėmis, stabilumo ir konvergencijos uždaviniai turėtų būti nuosekliai ir organiškai susieti su nacionaliniais reformų planais; mano, kad pridėtinė į augimą orientuotų Europos viešųjų finansų vertė turėtų atsispindėti (ypač euro zonoje) Europos viešosios infrastruktūros investicijų politikoje, kuri būtų parengta ir koordinuojama remiantis bendrais tikslais, kurių įgyvendinimas galėtų būti finansuojamas ne tik iš nacionalinių biudžetų ir ES biudžeto (iš dalies), bet ir iš naujų finansinių priemonių (pvz., *Eurobond* ar Europos investicijų fondo), kurių tikslas – tarptautiniu lygmeniu išlaikyti Sąjungos ir euro zonos tvarų augimą, produktyvumą ir konkurencingumą;
7. sutinka su nuomone, kad struktūrinių reformų ypač reikia dėl demografinių pokyčių, pirmiausia pensijų, visuomenės sveikatos ir ilgalaikės priežiūros srityse, ir pažymi, kad nereikėtų apsiriboti vien senstančios visuomenės (ir mažėjančio gimstamumo) problemomis, neatsižvelgiant į globalizacijos poveikį, įskaitant nesustabdomą imigrantų iš trečiųjų šalių srautą, kurie atvyksta ne tik dėl ekonominių priežasčių, bet ir bėgdami nuo karo ir klimato katastrofų;
8. atkreipia dėmesį į užimtumo ir socialinės įtraukties politikos svarbą, tinkamai įvertinant skirtingų kartų, lyčių ir asmenų poreikius, paremtus lankstumo ir užimtumo principais, ragina imtis aktyvių priemonių ir šalia atlyginimų ir pajamų rūpintis socialiniu dialogu, teikiant pirmenybę produktyvumo didinimui, tačiau nepamirštant pensijų apsaugos priemonių, turint mintyje tai, kad neadekvačios pensijos yra ne tik socialinė problema, bet dėl jų didėja socialinės apsaugos išlaidos, o kartu ir viešųjų finansų išlaidos;

Viešųjų finansų kokybė: pajamos ir išlaidos

9. mano, jog ypač svarbu, kad valstybės narės siektų įgyvendinti kokybiškų viešųjų finansų (KVF) politiką, kuri būtų vykdoma nuosekliai ir būtų paremta įvertinimo metodu, kurio rodiklius ir tikslus, formuluotes ir apibrėžtis nustatytų Europos Parlamentas kartu su nacionaliniais parlamentais: mano, kad Komisijos pasiūlymas gali būti naudingas ir pritaria sistemai, kurią taikant biudžeto politika būtų vertinama pagrindinį dėmesį skiriant tokiems aspektams: biudžeto sudarymui, viešųjų išlaidų efektyvumui ir veiksmingumui, pajamų gavimo sistemų struktūrai ir efektyvumui, viešojo administravimo efektyvumui ir kokybei, patikimam finansų valdymui ir metodui, kuris būtų naudojamas koordinuoti kokybiškiems viešiesiems finansams tarp valstybių narių koordinuoti;

10. ragina valstybes nares priimti KVF politiką kartu su biudžeto politikos vertinimo sistema – dėl rezultatais paremto biudžeto (angl. *performance-based budget, PBB*) sudarymo, (pagal Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) modelį), pagal kurią būtų siekiama pagerinti viešųjų išlaidų kokybę, stiprinant sąsają tarp išteklių paskirstymo ir rezultatų; pažymi, kad biudžeto sudarymas įvertinant lyčių aspektą yra geras PBB pavyzdys, – tokį metodą siūlo ir remia Europos Parlamentas, jis taip pat taikomas įvairiais vietiniais ir centriniais lygmenimis įvairiose valstybėse narėse, bet turėtų būti taikomas nuosekliau, taip pat ir Europos lygmeniu; ragina Komisiją taikyti PBB metodus, gaires ir rodiklius, kurie leistų palyginti ir suderinti valstybių narių finansinę ir makroekonomikos politiką, ir pripažįsta, kad, norint tai pasiekti, reikia aktyviau įtraukti piliečius ir suteikti jiems daugiau atsakomybės ir informacijos;
11. palaiko Komisijos pradėtą svarstymą, kaip įtraukti kokybės, efektyvumo ir veiksmingumo aspektus į pajamų sistemą; mano, kad mokesčių reformos valstybėse narėse leis pasiekti didesnę augimą tik tada, jei jos bus pritaikytos prie kiekvienos valstybės narės konkrečių institucinių ir administracinių sąlygų, gamybos sistemos ir darbo rinkos (ypač užimtumo lygio ir šešėlinės ekonomikos dydžio);
12. atkreipia dėmesį į valstybių narių mokesčių dydžio ir struktūros skirtumus; pripažįsta, kad sunku parengti vienodą mokesčių reformą, kuri lemtų didesnę augimą (turint mintyje pranašumus (platesnę bazę) ir trūkumus (progresyvumo principo susilpnėjimas), jei būtų pereita nuo tiesioginio apmokestinimo prie netiesioginio, vartojimu paremto apmokestinimo; tačiau pabrėžia, kad keletas bendrųjų mokesčių reformos priemonių, kaip antai:
- platesnės mokesčių bazės (ir žemesnės mokesčių normos) nustatymas, siekiant sumažinti iškraipymus ir padidinti pajamas,
  - mokesčių už darbą sumažinimas, siekiant geriau padalyti mokesčių naštą visiems įvairių kategorijų mokesčių mokėtojams, skatinamųjų ir mokesčių lengvatų sistemų pertvarką, ypač pereinant prie kitų veiksmų ir (arba) sektorių,
- galėtų gerokai pagerinti mokesčių sistemos ir mokesčių pajamų efektyvumą, padidinti užimtumą, panaikinti iškraipymus ir padidinti augimą Europos lygmeniu;
13. atkreipia dėmesį į tai, kad mokesčių reformos, nukreiptos į tvirtus viešuosius finansus, augimą, efektyvumą, supaprastinimą, iškraipymų panaikinimą, kovą su vengimu mokėti mokesčius bus veiksmingesnės, jei jos bus koordinuojamos ir suderintos tarp valstybių narių, ypač euro zonoje, atsižvelgiant į vidinių rinkų raidos ir konkurencingumo potencialą;
14. atkreipia dėmesį į pagrindinį viešųjų išlaidų numatymo klausimą, kai šios išlaidos skirtos tvariam augimui, ir pabrėžia kad investicijų į infrastruktūrą ir žmogiškąjį kapitalą kokybė ir efektyvumas, teikiant pirmenybę bendrosios svarbos paslaugoms, pirmiausia nustatant žmonių poreikius ir atsižvelgiant į gyventojų sudėtį, taip pat kreipiant ypatingą dėmesį į lyčių politiką ir demografinius pokyčius, prisideda prie Europos ekonomikos produktyvumo ir konkurencingumo augimo; pažymi, kad socialiniame ir sveikatos apsaugos sektoriuje patiriami sunkumai, kylantys dėl visuomenės senėjimo, galėtų būti sumažinti skiriant investicijas švietimui sveikatos klausimais; pabrėžia, kad reikėtų

pertvarkyti viešąsias išlaidas: perskirti biudžeto lėšas į augimą skatinančius sektorius, efektyviau ir naudingiau naudoti viešuosius išteklius bei sukurti tinkamą integruotą valstybinio ir privačiojo sektoriaus tinklą;

15. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia atnaujinti viešąsias administracijos įstaigas, kurios atlieka pagrindinį vaidmenį viešųjų išlaidų ir pajamų sistemoje, ir užtikrinti, kad jos atitiktų efektyvumo, veiksmingumo ir produktyvumo, atsakomybės ir rezultatų įvertinimo kriterijus, pritaikytus prie valstybių narių nacionalinių ir vietinių institucijų viešųjų administracijų struktūros, ir atsižvelgti į įsipareigojimus Europos Sąjungai bei dėl narystės atsiveriančias galimybes ir užtikrinti, kad būtų sudaryti tvirti viešajam sektoriui skirti biudžetai ir kad jis prisidėtų prie konkurencingos ekonomikos;
16. pabrėžia svarbą tinkamo biudžeto valdymo, paremto taisyklių ir procedūrų rinkiniu, kuriame apibrėžiama, kaip, atsižvelgiant į valstybių narių biudžeto konsolidavimo ir viešųjų išlaidų reorganizavimo priemones, rengti, taikyti ir kontroliuoti, vertinant vidutinės trukmės perspektyvos požiūriu, biudžetus, kuriems vėliau bus taikomas aplinkybių analizės metodas (Europos, nacionaliniu ir vietos lygmenimis), nustatomi tikslai, įskaitant pirminio ir vėlesnio poveikio įvertinimą, rezultatų ir veiklos tikrinimą bei įvertinimą ir mechanizmų koregavimą remiantis PBB; mano, kad reikėtų imtis priemonių siekiant užtikrinti, kad valstybėse narėse (ypač euro zonoje) būtų nustatytos vienodos ir, atsižvelgiant į padėtį, laiko ir tikslų aspektais pritaikytos mokesčių valdymo taisyklės, kad jos būtų susietos su ekonomikos valdymu, o jų tikslas būtų skatinti bendras biudžeto, ekonomikos ir investavimo alternatyvas, kurioms numatyti tokie pat tikslai, t. y. siekti didesnio efektyvumo ir konkrečių rezultatų, kurie dar svarbesni tokiomis sunkiomis ekonominėmis sąlygomis, kokios dabar turimos;
17. ragina Komisiją ir valstybes nares, atsižvelgiant į tai, kad pasakyta pirmiau, sukurti koordinavimo mechanizmą, kurį naudojant būtų galima prižiūrėti ir vertinti valstybių narių biudžeto politiką ir kuris būtų glaudžiai susijęs su Stabilumo ir augimo pakto mechanizmais bei padėtų įgyvendinti Lisabonos strategijos integruotas gaires, paremtas sistemingomis kokybės ataskaitomis, KVF vertinimu pagal PBB sistemą ir periodine KVF peržiūra;
18. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Galima tvirtinti, kad persvarstytas Stabilumo ir augimo paktas savo funkciją atlieka gana gerai. Tačiau atsižvelgiant į pastaruosiu metu sukauptą patirtį ir ateities sunkumus išryškėja daugybė klausimų, kuriuos reikia spręsti. Atsižvelgiant į visuomenės senėjimą, visų pirma dėl išlaidų sveikatos ir socialinei apsaugai didėjimo, tačiau taip pat atsižvelgiant į klimato kaitą ir globalizaciją, valstybės narės turi siekti užtikrinti tvarius viešuosius finansus. Tai reiškia, kad turimi ištekliai turi būti naudojami našiau ir veiksmingiau. Europos Komisijos ataskaitoje dėl viešųjų finansų EPS 2007 m. ir tokioje pat 2008 m. jos ataskaitoje išryškinama daug elementu ir keliami klausimai dėl ekonominio valstybės finansų valdymo tobulinimo ateityje ES ir nacionaliniu lygmeniu. Šių klausimų santrauka bus pateikta toliau.

Komisijos ataskaitoje „**Viešieji finansai EPS 2007 m.**“ daugiausia dėmesio buvo skiriama pakto prevencinės funkcijos veiksmingumui užtikrinti. Siekdama geriau įvertinti makroekonominės prielaidas, kurių pagrindu rengiamos biudžeto prognozės, ir išryškinti pavojus Komisija pabrėžė, jog būtina stabilumo ir konvergencijos programas vertinti platesniu ekonominiu aspektu. Kitas būdas sumažinti biudžeto planų ir rezultatų skirtumus būtų sustiprinti nacionalinių biudžetų bei stabilumo ir konvergencijos programų ryšį. Daugeliu atvejų stabilumo ir konvergencijos programos turėjo mažą poveikį nacionaliniam biudžeto formavimo procesui. Trečiasis būdas, susijęs su klausimu, ar ir kaip metinis biudžetas yra grindžiamas vidutinės trukmės laikotarpio politikos planu. Šiuo atžvilgiu valstybėse narėse esama skirtingos praktikos. Kai kuriose šalyse sukurtos nacionalinės vidutinės trukmės laikotarpio sistemos pristatytos anksčiau ir iki šiol gerai atlieka savo funkciją; kitose šalyse vienintelė priemonė, pagal kurią fiskalinei politikai pritaikoma daugiametė sistema, yra stabilumo ir konvergencijos programa. 2005 m. kovo mėn. Tarybos ataskaitoje, kurios pagrindu buvo keičiamas SAP, pabrėžiama vidaus fiskalinio valdymo nuostatų, papildančių ES sistemą, svarba. Remiantis tuo, pastaraisiais metais daugiausia dėmesio buvo skiriama tam, kokią įtaką fiskalinės taisyklės ir fiskalinės tarybos turi ES valstybių narių fiskalinės veiklos rezultatams. Daugelis ES šalių anksčiau yra patyrusios sisteminių sunkumų siekiant vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planinių rodiklių, nustatytų stabilumo ir konvergencijos programose. Pirminiame Stabilumo ir augimo pakte nustatytas „beveik subalansuoto arba perteklinio“ biudžeto tikslas tapo kintamu planiniu rodikliu. Atsižvelgdami į tai ES valstybių narių finansų ministrai nusprendė, vykstant 2005 m. SAP reformai, imtis konkrečių veiksmų siekiant sustiprinti prevencinę pakto funkciją.

Komisijos ataskaitoje „**Viešieji finansai EPS 2008 m.**“ daugiausia dėmesio skiriama valstybės finansų kokybei. Atsižvelgiant į šią analizę valstybės narės turi gana daug galimybių pagerinti viešųjų finansų kokybę. Raginama laikytis visapusiško fiskalinės politikos požiūrio, gerinančio viešųjų finansų kokybę. Politikos veiksmai gali būti palankesni augimui ir labiau stiprinti konkurenciją, jei taikomos priemonės, padedančios didinti išlaidų ir pajamų sistemų veiksmingumą. Pirma, pagrįsti bendri viešieji finansai tebėra pagrindinė fiskalinės politikos priemonė, skatinanti ekonomikos augimą. Didelę skolą turinčiose šalyse augimo rodikliai vidutinės trukmės laikotarpiu gerokai mažesni, o dėl išstūmimo poveikio kapitalo didinimo reikšmė BVP augimui nėra labai didelė. Antra, kai viešojo administravimo institucijos tampa pernelyg didelės, jos dažnai trukdo ekonomikos augimui, ypač jei jos siejamos su darbo ir kapitalo rinkoms tenkančia didele mokesčių našta bei neveiksmingu viešųjų išteklių

naudojimu. Trečia, tai, ar tam tikros viešųjų išlaidų rūšys skatina augimą, labai priklauso nuo to, ar naudojantis jomis galima šalinti rinkos nesėkmes ir teikti viešąsias gėrybes. Ketvirta, įplaukų struktūros, kuriose apribojami iškraipymai ir trikdžiai, paprastai siejamos su didesniu augimu. Ir galiausiai, siekiant rezultatų visose pirmiau minėtose viešųjų finansų kokybės srityse, būtina sukurti stiprias fiskalinio valdymo sistemas. Siekiant sustiprinti nacionalinėse biudžeto politikos strategijose viešųjų finansų kokybei skiriamą dėmesį, Komisijos komunikate nurodomos įvairios veiksmų sritys, grindžiamos pakeistu Stabilumo ir augimo paktu bei Komisijos komunikatu dėl EPS@10. Šios pagrindinės veiksmų sritys yra: sistemingesnių ir išsamesnių ataskaitų teikimas; informacijos apie veiklos rezultatus įtraukimas į biudžeto sudarymo procedūras; mokesčių sistemų veiksmingumo didinimas; ir reguliarios viešųjų finansų kokybės peržiūros sistemos sukūrimas.

Pranešėjo nuomonė. Kartu su Komisijos rekomendacijomis pranešėjas išryškino ir suformulavo tam tikrus aspektus, pasiūlymus ir pageidavimus, susijusius su dabartinėmis diskusijomis apie tai, kaip pagerinti viešųjų finansų kokybę ir rezultatus ES.

Bendra paskutinių dvejų metų viešųjų finansų padėties analizė atskleidžia vykstančių pokyčių intensyvumą ir mastą bei neišvengiamo ekonomikos augimo sulėtėjimo, kuri taip pat lemia padidėjęs infliacijos lygis, pavojų.

Rinkos nesėkmėms, teisės aktų ir kontrolės spragoms pašalinti būtina imtis veiksmų viešųjų finansų sąskaita, o tai keičia iki šiol taikytą perėjimo nuo valstybės į rinką perspektyvą. Tebėra svarbus principas, kad viešųjų finansų kokybė ir tvarumas yra būtini ne tik pavienėms valstybėms, bet ir visos Europos ekonomikos ir socialinio modelio, kuris yra Europos Sąjungos plėtros pagrindas, vystymui.

Pakeistas SAP davė gerų rezultatų koreguojančioje dalyje ir dabar turi imtis stiprinti prevencinę dalį koordinuojant veiksmus visų pirma euro zonoje, bet ir kitur necikliniais, bendrais ir viena linkme nukreiptais veiksmais. Reikia stiprinti nacionalinę atsakomybę (angl. *national ownership*) ir sudaryti planą nustatant kliūtis, kurių gali kilti regionų viešiesiems finansams (angl. *sub-national public finance*), kurie kelia rūpesčių dėl išvestinių ir naujų finansinių priemonių, kurias naudoja vietos administracinės įstaigos.

Taip pat svarbu, kad valstybės narės, atsižvelgdamos į savo konkrečią padėtį, priimtų ypatingos svarbos vidutinės trukmės ekonomikos, biudžeto ir fiskalinės politikos tikslus. Reikia pažvelgti į viešuosius finansus platesniu ekonominiu požiūriu, grindžiamą Lisabonos strategijos integruotomis gairėmis ir parama investicijoms, ypač žmogiškajam kapitalui, moksliniams tyrimams ir inovacijoms, švietimui ir mokymui, taip pat trečiajam sektoriui, sveikatai, infrastruktūrai, aplinkai, apsaugai ir teisingumui. Reikia suformuoti tokią Europos viešojo investavimo į infrastruktūrą politiką, kuri būtų finansuojama pagal tokius naujus finansavimo būdus kaip *Eurobond* arba Europos investicijų fondas.

Kalbant apie demografinę kaitą nepakanka apsiriboti gyventojų senėjimu (ir gimstamumo mažėjimu), lygiai kaip, priešingai, apsaugoti nuo pragyvenimo lygio augimo negalima tik siekiant pakelti gamybą, bet reikia rasti būdą apsaugoti ir pensijas.

Viešųjų finansų kokybė ir tvarumas susiję ir su įplaukomis, ir su išlaidomis. Siekiant padidinti įplaukas, reikia padidinti apmokestinimo pagrindą, tačiau kartu stengtis nesusilpninti progresyvumo principo ir sumažinti fiskalinį spaudimą užimtumui, taip pat perkeliant jį į kitus veiksnius ir (arba) sektorius. Siekiant sumažinti išlaidas reikia įvertinti aplinkybes, poreikius, gyventojų sudėtį, atkreipiant dėmesį į lyčių lygybės politiką ir demografinius pokyčius. Reikia siekti išlaidų perkvalifikavimo, o ne bendro ir nekonkreto sumažinimo, taip pat perskirstant balanso straipsnius ir modernizuojant viešojo administravimo institucijas.

Taigi būtina siekti tokių rodiklių ir tikslų bei biudžeto politikos vertinimo sistemos, kurie susietų išteklių perskirstymą su rezultatais, taikant Europos Parlamento jau anksčiau pageidautą ir skatintą naudoti metodiką, kai sudarant biudžetą atsižvelgiama į lyčių lygybės klausimus (angl. *gender budgeting*). Gero biudžeto valdymo elementų yra daug, pradedant aplinkybių analize ir baigiant poveikio, biudžeto sąmatos ir rezultatų vertinimu bei reguliavimo veiksmais. Taip didinamas skaidrumas, palyginamumas, informuotumas apie piliečio pareigas, skatinamas pasitikėjimas ir atsakomybės jausmas. Todėl Komisijos ir valstybių narių prašoma plėtoti biudžeto politikos kontrolės ir vertinimo koordinavimo mechanizmą, kartu su SAP.